

Oprichting Stichting Veilig Thuis Noord Oost
Gelderland

voor beeldvormende raad

naam opsteller: G. Jansen/S. Büter
telefoonnummer: 373 818/377 327
e-mailadres: g.jansen@doetinchem.nl

Voorstel:

Het college vraagt de raad geen wensen en bedenkingen uit te spreken over de oprichting van de Stichting Veilig Thuis Noord Oost Gelderland en het overdragen van taken aan deze Stichting.

Inleiding

Vanaf 1 januari 2015 is het wettelijk verplicht om bovenlokaal en bovenregionaal een meldpunt in te richten voor meldingen over geweld in huiselijke kring. In de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Jeugdwet wordt dit het AMHK (Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling) genoemd. Inmiddels is dit op landelijk niveau vormgegeven onder de noemer 'Veilig Thuis'. Voorafgaand aan het jaar 2015 waren dit aparte meldpunten. Het meldpunt Kindermishandeling maakte deel uit van het voormalige Bureau Jeugdzorg en het meldpunt Huiselijk Geweld viel onder de centrumtaken vrouwenopvang, dat voor de gemeenten in de Achterhoek georganiseerd werd door de gemeente Arnhem.

Voor de jaren 2015 en 2016 is de inrichting van Veilig Thuis voor de gemeenten in de Achterhoek georganiseerd op het niveau van twee veiligheidsregio's, Noord Oost Gelderland en Midden Gelderland. Bestuurlijk hebben hiervoor drie gemeenten met centrumtaken voor Vrouwenopvang samengewerkt (Arnhem, Ede en Apeldoorn) en het voortouw hierin genomen. Om voor 2015 te kunnen voldoen aan de wettelijke plicht van één meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling, is door de gemeenten en de verantwoordelijke uitvoerende organisaties gekozen voor beide regio's één projectorganisatie in te richten. Deze projectorganisatie geeft uitvoering aan twee meldpunten Veilig Thuis, 1 voor de regio Midden Gelderland en 1 voor de regio Noord Oost Gelderland. De projectorganisatie wordt gevormd door drie moederorganisaties: Jeugdbescherming Gelderland, Moviera en Stimenz en bestuurlijk aangestuurd door de drie centrumgemeenten Arnhem, Apeldoorn en Ede. Deze samenwerking is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst voor een overgangperiode van twee jaar (2015 tot 2017), waarna de samenwerking automatisch eindigt. Daaraan gekoppeld is een bestuurlijke afspraak gemaakt om per 2017 een definitief organisatiemodel te implementeren.

Kern

De besluitvorming over een definitief organisatiemodel per 2017 is opgeknipt in fasen. Alle gemeenten die aangesloten zijn bij de veiligheidsregio's Midden Gelderland en Noord Oost Gelderland zijn betrokken bij de besluitvorming hierover. De regio Achterhoek en dus ook Doetinchem is ingedeeld bij het meldpunt Veilig Thuis van de regio Noord Oost Gelderland (NOG), omdat wij onderdeel zijn van diezelfde veiligheidsregio. Op 8 maart hebben de colleges van b&w van de 22 NOG-gemeenten (regio Noord Oost Gelderland) de eerste fase van de besluitvorming behandeld. Hierover hebben wij u geïnformeerd via een raadsmededeling en een informatieve raad op 7 april 2016.

Op 8 maart jl. hebben alle colleges van b&w van de 22-NOG gemeenten besloten de Veilig Thuis-organisatie in te richten op het niveau van Noord Oost Gelderland. Dit besluit hebben ze genomen op basis van een uitgevoerde verkenning naar de splitsing van de regio's Veilig Thuis.

Er is met name gekeken naar wettelijke eisen, het lokale veld, verbinding met gedwongen kader, bestuurlijke inbedding, schaalgrootte, gemeentelijke aansturing en financiën. Op basis van deze verkenning is geconcludeerd dat samenwerking van twee regio's veel afstemming vraagt maar weinig toegevoegde waarde heeft, beide regio's voordelen zien van ontvlechting en er geen onoverkomelijke consequenties zijn van ontvlechting.

Tevens hebben de colleges van b&w van de 22 gemeenten besloten om het organisatiemodel Veilig Thuis NOG vorm te geven in een privaatrechtelijke rechtspersoon met overheidsinvloed. Hiervoor hebben de colleges in de tweede helft van mei (Doetinchem op 24 mei 2016) het ontwerpbesluit genomen om de Stichting Veilig Thuis Noord Oost Gelderland op te richten conform bijgevoegde statuten (akte van oprichting). De keuze voor een stichting met overheidsinvloed is gekozen omdat geweld in huiselijke kring een kwetsbaar en politiek gevoelig maatschappelijke vraagstuk is. Gemeenten willen invloed hebben op het beleid van deze stichting. Daartoe is een juridische structuur opgezet waarin, naast de gebruikelijke structuur van een Raad van Bestuur en Raad van Toezicht, ook een Vergadering van Gemeenten is opgenomen. Deze Vergadering van Gemeenten heeft specifieke bevoegdheden ten aanzien van de doelstelling en het beleid van de stichting en het financiële en personeelsbeleid en benoemt de leden van de Raad van Toezicht (zie akte van oprichting).

Rol gemeenteraad

Voorafgaand aan deze formele besluitvorming over de oprichting van Stichting Veilig Thuis Noord Oost Gelderland, treedt de 'officiële voorhangprocedure' conform artikel 160, lid 2 van de Gemeentewet in werking. Daarin staat dat het collegebesluit niet genomen wordt nadat de raad een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld mogelijke wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

Het ontwerp collegebesluit van mei dat genomen is in alle 22 NOG-gemeenten bestaat uit de volgende beslispunten:

- Ingestemd met de oprichting van de Stichting Veilig Thuis Noord Oost Gelderland in juli 2016 conform de statuten (waarin naast een Raad van Bestuur en een Raad van Toezicht een Vergadering van Gemeenten met specifieke bevoegdheden is opgenomen).
- Ingestemd met de inrichting van de toekomstige organisatie conform het bedrijfskundig inrichtingsplan en de directeur-bestuurder opdracht geven om binnen dit kader (inclusief het financiële kader) de organisatie per 1 januari 2017 operationeel vorm te geven.
- Ingestemd met het structureel beleggen bij Veilig Thuis Noord Oost Gelderland van de niet-wettelijke taken Meldpunt jeugdprostitutie en loverboys en tijdelijk huisverbod.
- Ingestemd om de niet-wettelijke taak zorgmeldingen jeugd van politie bij Veilig Thuis Noord Oost Gelderland in 2017 te beleggen bij Veilig Thuis Noord Oost Gelderland.
- Ingestemd met het transitieplan (zodat een verantwoorde overgang van de huidige projectorganisatie naar de zelfstandige stichting per 1 januari 2017 mogelijk is).

Voorstel van het college van b&w

Wij vragen de gemeenteraad ten aanzien van het ontwerpbesluit over de oprichting van de Stichting Veilig Thuis Noord Oost Gelderland in juli 2016 en het overdragen van taken aan deze stichting, geen wensen en bedenkingen uit te spreken. De argumenten die wij hiervoor aan u willen meegeven, zijn als volgt:

- I. Een privaatrechtelijke rechtspersoon geeft gemeenten flexibiliteit en ruimte om de organisatie en het toezicht erop in te richten, wat het beste aansluit bij de wensen om op een passende wijze te kunnen sturen aan de nieuwe Veilig Thuis-organisatie. Daarbij is er een voorkeur, zeker in de beginfase van de nieuwe organisatie, voor een model mét overheidsinvloed. De gemeente kan in dit model namelijk, gegeven het kwetsbare en politiek gevoelige maatschappelijke vraagstuk van geweld in huiselijke kring, meer sturing geven dan in een volledig geprivatiseerde stichting.

Deze invloed kan na enige tijd (circa drie jaar) geëvalueerd worden. Tevens is het reguliere arbeidsrecht van kracht, waardoor een overgang naar een ander recht niet van toepassing is. Tot slot, enkel in deze privaatrechtelijke variant is er geen aanbestedingsrisico.

2. In het bedrijfskundig inrichtingsplan wordt de positionering van de Veilig Thuis-organisatie als volgt verwoord: 'de organisatie zal zich door ontwikkelen tot een professionele, slagvaardige en resultaatgerichte organisatie die maximaal gericht is op een geïntegreerde en integrale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.' De organisatie sluit nauw aan op en werkt samen met het gemeentelijke lokale veld omdat de inrichting van de organisatie flexibel, professioneel en gebiedsgericht is. Vanuit haar onafhankelijke positie streeft Veilig Thuis Noord Oost Gelderland naar een integrale, systeemgerichte en resultaatgerichte aanpak. Voor de gemeenten is het van belang dat er een slagvaardige organisatie is die snel en adequaat, in samenspel met het lokale veld, de aanpak van dit geweld oppakt.
3. In de wet wordt een aantal wettelijke taken en bevoegdheden van Veilig Thuis onderscheiden. Daarnaast hebben gemeenten een keuzevrijheid om een niet-wettelijke taak wel of niet af te nemen van Veilig Thuis. Het positioneren van niet-wettelijke taken bij Stichting Veilig Thuis Noord Oost Gelderland draagt bij aan het verkleinen van de financiële kwetsbaarheid van de organisatie. Bovendien is het wenselijk voor de continuïteit en ervaring op deze specifieke taken. Voor de overheid is het van belang dat er een slagvaardige organisatie is die snel en adequaat, in samenspel met het lokale veld, de aanpak van dit geweld oppakt.
4. In het transitieplan zijn diverse activiteiten op het terrein van strategie, structuur, personeel en capaciteit, werkprocessen/kwaliteit, systemen/huisvesting, en financiën in de periode van april - december 2016 opgenomen. Het is van belang dat deze tijdig en in afstemming met de projectorganisatie uitgevoerd worden zodat een verantwoorde overgang per 1 januari 2017 mogelijk is en de continuïteit van de huidige projectorganisatie niet in gevaar komt. Na de besluitvorming over het model, kan de uitwerking ervan beginnen.
5. In het bedrijfskundig inrichtingsplan wordt ingegaan op de aangegeven risico's. Zo is aangegeven dat de omvang van de stichting qua formatie en exploitatie relatief klein is, zeker als de niet-wettelijke taken geen onderdeel uitmaken van Veilig Thuis Noord Oost Gelderland. In de huidige uitwerking worden maatregelen genomen om de risico's te verkleinen, zoals: er wordt meer hooggekwalificeerde formatie toegevoegd aan het primaire proces; het overheadpercentage is verlaagd van 30-35% naar 20%; er is budget gereserveerd voor deskundigheidsbevordering; er wordt voorgesteld om bepaalde niet-wettelijke wél onder te brengen bij Veilig Thuis Noord Oost Gelderland; en is er een financiële buffer opgenomen.
6. De toekomstige Veilig Thuis-organisatie zal zonder frictiekosten gerealiseerd moeten worden. De betrokken gemeenten hebben de huidige moederorganisaties tijdig geïnformeerd over de geplande besluitvorming. Deze organisaties hebben derhalve voldoende tijd om te anticiperen op de gevolgen ervan.

Financiën

De huidige financiële begroting Veilig Thuis Noord Oost Gelderland 2016 vormt het kader voor de begroting van de nieuwe stichting vanaf 2017. Er wordt gestreefd naar een vereenvoudiging van de begroting (minder productdifferentiatie) met ingang van 1 januari 2017. Binnen een eerste financiële doorrekening voor 2017 e.v. is een aantal nieuwe uitgangspunten geformuleerd. Die zijn nader uiteengezet in het bedrijfskundig inrichtingsplan.

Positie regio Achterhoek

Vanwege de overgang van het voormalig meldpunt huiselijk geweld, dat voor de gemeenten in de Achterhoek georganiseerd werd door de gemeente Arnhem, naar Veilig Thuis NOG, heeft Veilig Thuis NOG tot en met 2019 te maken met twee beleidskaders c.q. regiovisies. Ook de financiering van de rijksoverheid voor de taken vrouwenopvang inclusief meldpunt huiselijk geweld gaan hierdoor nog naar de gemeente Arnhem. Voor de jaren 2015 en 2016 zijn er afspraken tussen de centrumgemeenten voor Vrouwenopvang Arnhem en Apeldoorn over het beschikbaar stellen van deze middelen voor Veilig thuis NOG.

Het vervolg hiervan en de te maken afspraken hierover vanaf 2017 zijn onderdeel van het proces rondom de definitieve oprichting van de Stichting Veilig Thuis Noord Oost Gelderland. Via de gemeente Doetinchem, als centrumgemeente voor de maatschappelijke opvang, zijn de gemeenten in de Achterhoek hier bestuurlijk bij betrokken. De middelen die nodig zijn voor het onderdeel Kindermishandeling binnen Veilig Thuis NOG worden gefinancierd uit de rijksbijdragen jeugdhulp van iedere afzonderlijke gemeente in de NOG regio.

Slot

Volgens de officiële voorhangprocedure conform artikel 160, lid 2 van de Gemeentewet wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om zijn wensen en bedenkingen te formuleren over het ontwerpbesluit 'Oprichting Stichting Veilig Thuis Noord Oost Gelderland. Dit wordt in alle 22 NOG-gemeenten aan de gemeenteraden voorgelegd voor 10 juli 2016, zodat de colleges van b&w uiterlijk op 12 juli 2016 het definitieve besluit kunnen nemen over de oprichting van de Stichting Veilig Thuis Noord Oost Gelderland.

Burgemeester en wethouders van Doetinchem,
De secretaris, De burgemeester,

ing. N. van Waart

dr. J.M.E. Traag